

ELŐSZÓ

KILENCVENÉVES CSONGOR BARNABÁS ÉS A KELET-ÁZSIAI TANSZÉK

A kínai kultúra egyik sajátossága a hagyományörzés, amelyet Konfuciusz úgy fejezett ki: „Én csak közvetítek, de nem alkotok újat. Megbízhatónak tartom és szeretem a régieket (*shu er bu zuo xin er hao gu* 述而不作信而好古).” Természetes, hogy a Távol-keleti Intézet fontosnak tartja a hagyományait, büszke azokra az elődökre, akik nagyban hozzájárultak a távol-keleti stúdiumok fejlődéséhez.

Kilencven évvel ezelőtt alakult meg egyetemünkön a Kelet-ázsiai nyelvek és kultúrák tanszéke, és idén kilencvenéves Csongor Barnabás tanár úr, akinek élete szorosan összefonódott a vele egyidős tanszékkel. Kilencven éve nevezték ki a tanszék első professzorát, Pröhle Vilmost, aki megkezdte a kínai és japán nyelv tanítását. Nyugdíjazása után 1942-ben Belső-Ázsia kutatója, Ligeti Lajos vette át a tanszéket, aki húsz éven keresztül a Belső-ázsiai Tanszék vezetése mellett vállalta ezt a feladatot. Megtehetette, mivel párizsi tanulmányútja idején a sinológia óriásaitól, Paul Pelliotól és Henri Masperótól tanult. Ligeti nagy érdeme, hogy kinevelte azokat a szakembereket, akik a sinológia különböző ágaiban nemzetközi hírű tudóssokká váltak. Legelső tanítványa Csongor Barnabás tanár úr, akinek hangtörténeti kutatásai ma már a kínai nyelvészet klasszikus művei közé tartoznak, amelyeket valamennyi kézikönyvben idézik. Később letérve a Ligeti által kijelölt útról a kínai irodalomnak szentelte magát, s ennek eredményeképpen születtek meg azok a fordításai – a *Nyugati utazás*, a *Vízparti történet*, kínai költemények –, amelyek nemcsak a kínai kultúra magyarországi megismertetése szempontjából kiemelkedőek, de komoly magyar irodalmi értékkel is bírnak. Ligeti után szintén húsz évig vezette a tanszéket 1963 és 1983 között. Ligeti legkiemelkedőbb tanítványai között kell megemlítenünk az akadémikus Tókei Ferencet, aki a kínai filozófia és irodalom területén végzett kutatásokat, illetve Ecsedy Ildikót, a kínai történelem kutatóját.

A Ligeti-iskola erőssége kétségtelenül a szövegek tanulmányozása, a filológia volt, a modern Kína ismeretét kevésbé helyezte előtérbe. Ezt a hiányosságot pótolták azok, akik az ötvenes években Kínában tanultak, majd hazatérve a tanszéken folytatták munkájukat, s modern kínai nyelvet és kultúrát tanítottak: Galla Endre és Józsa Sándor tanár urak.

Pröhle nyugdíjazása után a japán nyelv háttérbe szorult a Kelet-ázsiai Tanszéken, de 1986-ban Yamaji Masanori tanár úr erőfeszítésének köszönhetően elkezdődött a japán szakos képzés. 2008-ban, tekintettel a kelet-ázsiai kultúrák

iránti érdeklődés rohamos növekedésére, a Bölcsészettudományi Kar úgy döntött, hogy a korábban az Orientalisztikai Intézet részeként működő Kelet-ázsiai Tanszéket önálló intézetté alakítja Távol-keleti Intézet néven, s ezen belül létrehozza a Kínai, Japán és Koreai Tanszékeket, valamint az intézethez csatlakozik a Belső-ázsiai Tanszék. Ebben az évben indul a koreai szak az ELTE-n. Jelenleg az intézetben körülbelül ötszáz diák tanul kínai, japán, koreai, mongol és tibeti szakokon. A kínai szak munkáját nagyban támogatja a Konfuciusz Intézet, amely 2006-ban alakult, s jelenleg több városban összesen tizennyolc gimnáziumban tanít kínai nyelvet, ahonnan többen jelentkeznek az ELTE kínai szakára.

Annak ellenére, hogy ma már a kínai, japán és a koreai nem kis szakok, s a diákok elsődleges célja a modern nyelv elsajátítása, az intézet őrzi korábbi meseteri hagyományát, a filológiát, és különösen az MA és doktori képzésben nagy figyelmet szentel a tudományos utánpótlás nevelésére. Szeretném megköszönni Csongor Barnabás tanár úrnak, hogy a mesterünk volt, s átadta nekünk ezt a tudást s a kínai kultúra szeretetét. A tanítványok írásaikkal fejezték ki mesterük iránti tiszteletüket, s ezeket a cikkeket tartalmazza a *Távol-keleti Tanulmányok* jelen száma.

(Hamar Imre)